

STANDARD OCUPAȚIONAL

Ocupația: ASISTENT SOCIAL NIVEL MEDIU

Domeniul : Sănătate și asistență socială

București 1999

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

Unitatea pilot : Salvați Copiii

Coordonator tehnic elaborare proiect standard ocupațional:

- Victoria Caprini– Consultant COSA
- Elisabeta Mitroi- Consultant COSA

Membrii echipei de redactare a standardului ocupațional:

- Mirela Carmen Lavric, coordonator proiect, Salvați Copiii
- Raluca Slamnescu, coordonator program, Salvați Copiii

Referenți de specialitate:

Georgeta Păunescu, psiholog principal, Institutul de Sănătate Publică
Corina Cace, cercetător, INCSDMPS

Standard aprobat de COSA la data de : 07.01.1999

Cod COSA : V

© copyright 1999, COSA – U.C.S.T.

Toate drepturile asupra acestui document sunt rezervate.
Acesta nu poate fi reprodus parțial sau integral, nu poate fi folosit sau citat în alte
lucrări fără acordul COSA.

Descrierea ocupației

Asistentul social nivel mediu are menirea de a rezolva cazurile de abuz, maltratare sau neglijare. Pentru aceasta asistentul social are nevoie de anumite aptitudini, cum ar fi: dragostea pentru copii și tact psiho-pedagogic, creativitate și imaginație precum și abilități de comunicare verbală și non-verbală sau abilitatea de a stabili relații bazate pe încredere reciprocă.

Asistentul social trebuie să evalueze corect complexitatea cazurilor pentru a sesiza autoritățile competente în soluționarea acestora. Tot el este cel care asistă copilul abuzat / neglijat și familia acestuia pe parcursul procesului de terapie și consiliere.

Profesionalismul asistentului social nivel mediu va fi demonstrat prin capacitatea lui de a identifica modalități noi de terapie în funcție de evoluția copilului dar și prin perseverența cu care asistă copilul și familia acestuia până în momentul în care observă normalizarea situației.

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ

Domeniul de competenta	Nr. Crt.	Titlul unității
Competente generale la locul de muncă	1	Planifică în timp activitățile specifice
	2	Comunicarea interpersonală
	3	Comunicarea interactivă
	4	Organizarea lucrului în echipa multidisciplinară
Competente specifice	5	Evaluează complexitatea cazului
	6	Evaluează copilul din punct de vedere psihosocial și fizic
	7	Consilierea potențialilor părinți din punct de vedere legislativ
	8	Sesizează autoritățile competente
	9	Asistă copilul și familia în procesele de terapie și consiliere
	10	Întocmește dosarul de caz
	11	Urmărește reintegrarea psiho-socială a copilului
	12	Asigurarea legăturii între autoritatea tutelară și familia potențială
	13	Consilierea familiilor în situație de risc de a-și abandona copilul
	14	Evaluarea familiei potențiale de plasament sau adopție
	15	Consilierea familiei pe perioada postadopție

PLANIFICĂ ÎN TIMP ACTIVITĂȚILE SPECIFICE

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a realiza o planificare realistă și corectă a acțiunilor specifice de rezolvare a unui caz de abuz, maltratare, neglijare.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Ierarhizează activitățile ce urmează a fi derulate

2. Estimează perioada de timp necesară rezolvării cazului

3. Stabilește data posibilă pentru prezentarea dosarului în Comisia pentru Protecția Copilului

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Activitățile sunt ierarhizate în funcție de importanța lor în procesul de rezolvare a cazului monitorizat;

1.2. Ierarhizează cu atenție activitățile ce urmează a fi desfășurate în scopul stabilirii priorităților pentru stagnarea situației de criză;

1.3. Activitățile ce urmează a fi derulate sunt ierarhizate cu promptitudine imediat după stabilirea tipologiei cazului.

2.1. Perioada de timp este estimată ținând cont de complexitatea cazului încredințat spre rezolvare;

2.2. Perioada de timp este estimată pe baza unei analize atente a datelor ce compun cazul;

2.3. Estimează cu aproximație perioada de timp, elaborând un plan de activități flexibil, adaptabil noilor situații apărute;

3.1. Data este stabilită în funcție de graficul de lucru al Comisiei;

3.2. Data este stabilită în funcție de gravitatea cazului și dinamica procesului de culegere a informațiilor necesare întocmirii dosarului;

3.3. Data este stabilită în funcție de disponibilitatea copilului, din punct de vedere al stării de sănătate, de a participa la întâlnirea Comisiei.

GAMA DE VARIABLE

Activități specifice:

- identificarea persoanei care a comis abuzul;
- ameliorarea stării de sănătate fizică și psihică a copilului abuzat / neglijat;
- consolidarea legăturii copilului cu familia extinsă;
- sesizarea cazului autorităților competente;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

Priorități:

- îndepărtarea persoanei ce a comis abuzul din anturajul copilului;
- internarea copilului într-o instituție pentru îngrijiri medicale psihice sau fizice;
- contactarea familiei și prezentarea situației în mod profesionist;
- contactarea școlii și medierea relațiilor copilului cu colegii și profesorii;

Tipologia cazului:

- neglijare;
- abuz (fizic, psihic, sexual, emoțional).

Starea de sănătate a copilului (disponibilitate):

- puternic afectat emoțional;
- traumatizat psihic;
- vătămări corporale grave;

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- psihologia copilului și a familiei;
- noțiuni elementare de medicină legală;

Abilități:

- de comunicare verbală și non-verbală;
- de estimare a termenelor;
- de analiză și sinteză.

La evaluare se vor urmări:

- Realizarea planului de lucru în concordanță cu particularitățile cazului;
- Realismul datei prezentării cazului în Comisie;
- Capacitatea de a stabili o ierarhizare pertinentă a acțiunilor specifice;

COMUNICAREA INTERPERSONALĂ

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a comunica permanent cu toate persoanele implicate în caz, copilului abuzat, persoana care a săvârșit abuzul, specialiștii din echipa multidisciplinară, fapt care permite o evaluare corectă a cazului în ansamblul său.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Evaluează interlocutorul

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Interlocutorul este evaluat pe baza abilităților de comunicare verbală și non-verbală.

1.2. Interlocutorul este evaluat cu rapiditate și într-un mod obiectiv.

1.3. Evaluarea interlocutorului este realizată într-un mediu netensionat.

2. Stabilește modul de comunicare

2.1. Modul de comunicare este stabilit în funcție de stadiul atins în rezolvarea cazului.

2.2. Modul de comunicare este stabilit în raport cu caracteristicile psiho-sociale ale subiecților.

2.3. Modul de comunicare este stabilit clar, conform uzanțelor.

3. Transmite informații

3.1. Informațiile sunt transmise periodic, în diferite etape ale demersului de soluționare a cazului.

3.2. Informațiile sunt transmise optim în vederea dinamizării întregului proces.

3.3. Informațiile sunt transmise clar, ținându-se seama în limbajul folosit de pregătirea profesională și particularitățile interlocutorului.

3.4. Informațiile sunt transmise pe baza unor date reale și verificabile.

GAMA DE VARIABLE

Caracteristicile psiho-sociale:

- pregătire profesională;
- statut social;
- mediul de proveniență;

Membrii echipei multidisciplinare:

- psiholog;
- sociolog;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- neuropsihiatru;
- educator;
- asistent social;
- pedagog;
- consilier psiho-pedagogic;
- medic pediatru;
- polițist.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- psihologice;
- sociologie;

Abilități:

- de ascultare activă;
- empatia;
- de analiză și sinteză;
- de a identifica natura cazului;
- maleabilitate;
- de evaluare;
- de a câștiga încrederea interlocutorului;

La evaluare se vor urmări:

- abilitatea de a comunica eficient indiferent de caracteristicile psiho-sociale ale interlocutorilor;
- abilitatea de a-și forma un punct de vedere obiectiv asupra caracteristicilor personalității interlocutorilor;
- capacitatea de a crea situații în care interlocutorul să acționeze în mod firesc;

COMUNICAREA INTERACTIVĂ

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a comunica permanent cu membrii echipei multidisciplinare facilitând schimbul de informații necesar soluționării operative a cazului.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Participă la discuții pe teme profesionale

2. Transmite și primește informații

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Discuțiile pe teme profesionale sunt dinamizate printr-o participare activă.

1.2. Discuțiile sunt orientate în vederea realizării scopului propus.

1.3. Participarea la discuții este documentată în prealabil studiindu-se cazuri asemănătoare.

2.1. Informațiile sunt transmise periodic membrilor echipei multidisciplinare.

2.2. Informațiile sunt transmise clar, folosind limbajul specific.

2.3. Informațiile sunt transmise și primite la timp respectând termenele propuse.

2.4. Informațiile sunt transmise pe baza unor date reale și verificabile, în forma cerută de etapa de lucru.

GAMA DE VARIABLE

Teme profesionale:

- abuzul (fizic, psihic, afectiv, emoțional) asupra copilului;
- neglijarea;
- modalități de prevenire a situațiilor de abuz;
- importanța implicării familiei și a grupurilor de apartenență în reintegrarea copilului;
- terapie, plasament, adopție;
- ș.a.;

Membrii echipei multidisciplinare:

- psiholog;
- sociolog;
- neuropsihiatru;
- educator;
- asistent social;
- pedagog;
- consilier psiho-pedagogic;
- medic pediatru;
- polițist.

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- privind cazurile relativ similare întâlnite și soluționate;
- de specialitate: juridice, medicale, de psihologie.

Abilități:

- de comunicare interactivă;
- abilitate de lucru în echipă;
- de analiză și sinteză;
- de a identifica natura cazului;
- maleabilitate;
- persuasivitate;

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de a susține activ dialoguri profesionale cu persoanele cu care interacționează, în vederea soluționării cazului;
- abilitatea de a focaliza discuțiile asupra temei propuse;
- abilitatea de a transmite prompt informațiile ce-i sunt solicitate.

ORGANIZAREA LUCRULUI ÎN ECHIPA MULTIDISCIPLINARĂ

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social pentru a putea să organizeze activitatea echipei multidisciplinare, dinamizând-o și orientând-o spre o rezolvare rapidă și eficientă a cazului.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Identifică membrii echipei

2. Stabilește obiectivele

3. Facilitează schimburile de informații

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Membrii echipei sunt identificați în funcție de particularitățile cazului de abuz.

1.2. Membrii echipei sunt identificați în funcție de experiențele lor anterioare în rezolvarea unor cazuri similare.

1.3. Membrii echipei sunt identificați în mod obiectiv, dând dovadă de imparțialitate.

2.1. Obiectivele sunt stabilite pe baza opiniilor exprimate de membrii echipei.

2.2. Obiectivele sunt stabilite cu claritate, putând fi identificate metodele de lucru utilizate și termenii de realizare a lor.

2.3. Obiectivele sunt stabilite cu promptitudine imediat după studierea amănunțită a cazului.

3.1. Schimburile de informații sunt facilitate prin menținerea unei legături permanente între membrii echipei.

3.2. Schimburile de informații sunt facilitate prin transmiterea datelor într-un timp optim.

3.3. Schimburile de informații sunt facilitate prin comunicarea lor într-o formă clară, accesibilă.

GAMA DE VARIABLE

Particularitățile cazului :

- abuz (fizic, sexual, psihic, emoțional);
- neglijare.

Specialiștii echipei multidisciplinare:

- psiholog;
- sociolog;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- neuropsihiatru;
- educator;
- asistent social;
- pedagog;
- consilier psiho-pedagogic;
- medic pediatru;
- polițist.

Schimbările de informații se pot realiza:

- verbal;
- în scris.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- psihologie;
- tehnici de organizare a muncii în echipă.

Abilități:

- de comunicare;
- de decizie operativă;
- maleabilitate;
- de a lucra în echipă;
- de analiză, sinteză și abstractizare.

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de a selecta din potențialii specialiști pe aceia a căror experiență anterioară concordă cu particularitățile cazului;
- capacitatea de a relaționa cu membrii echipei în stabilirea de comun acord a obiectivelor și termenelor;
- capacitatea de a stabili graficul întâlnirilor în funcție de particularitățile cazului și de programul specialiștilor;
- abilitatea de a dinamiza și media întâlnirile de lucru.

EVALUEAZĂ COMPLEXITATEA CAZULUI

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social pentru a realiza o evaluare corectă a complexității cazului .

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Identifică contextul în care s-a produs evenimentul

2. Contactează sursele de informare

3. Investighează copilul / abuzatorul

4. Estimează gravitatea situației

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Identifică cu atenție contextul în care s-a produs evenimentul în vederea stabilirii cauzelor principale și secundare;

1.2. Contextul este identificat corect pentru o evaluare reală a situației înregistrate;

1.3. Identifică cu promptitudine contextul pentru evaluarea rapidă a gravității situației în care se află copilul.

2.1. Sursele de informare sunt contactate periodic pentru obținerea de noi informații sau verificarea diferitelor date culese;

2.2. Sursele de informare sunt contactate în funcție de caracteristicile și complexitatea cazului;

2.3. Contactează cu operativitate sursele de informare imediat după preluarea cazului;

3.1. Copilul / abuzatorul este investigat utilizându-se un limbaj adaptat vârstei / pregătirii profesionale și capacității de înțelegere a interlocutorului;

3.2. Copilul / abuzatorul este investigat dându-se dovadă de imparțialitate în modul de formulare a întrebărilor și interpretare a răspunsurilor primite;

3.3. Copilul / abuzatorul este interviuat pe baza unor întrebări clare și la obiect.

3.4. Copilului este investigat adaptându-se metodologia particularităților de vârstă;

4.1. Complexitatea situației este estimată corect pentru alegerea celor mai eficiente măsuri;

4.2. Gravitatea situației este estimată pe baza verificării sesizării preluate și a observațiilor primare;

4.3. Situația existentă este estimată operativ pentru stabilirea promptă a tipologiei cazului.

GAMA DE VARIABLE

Contextul:

- la școală / grădiniță;
- în spital
- în familie;
- în instituții de protecție a copilului (centre de plasament, centre de primire și triere a copiilor, centre de reeducare);
- pe stradă.

Cauze ale abuzului:

- socio-economice;
- culturale / religioase / etnice;
- implicarea în activități infracționale (prostituție);
- existența unor comportamente deviate în familie;
- mediu școlar agresiv (profesori / colegi);
- pregătirea profesională deficitară a personalului din spitale, centre de plasament ș.a.
- frecventarea unor locuri cunoscute a fi favorizante pentru abuzuri / maltratări;

Surse de informare:

- persoana care a săvârșit abuzul, copil abuzat;
- familie;
- școală;
- personalul de specialitate care a venit în contact cu copilul;
- martori oculari, vecinii;
- Poliția, Dispensarul de cartier.

Persoana care a săvârșit abuzul:

- membru al familie;
- profesori;
- personalul din instituții;
- colegi, prieteni;
- o persoană necunoscută.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- psiho-sociologia familiei și a comunităților;

Capacități:

- de comunicare verbală și non-verbală;
- de adaptare a limbajului la particularitățile interlocutorului;
- de orientare în sistemul informațional;
- de persuasiune.

La evaluare se va urmări:

- Gradul de stăpânire a tehnicilor de interviu;
- Abilitatea de a surprinde esențialul în timpul interviului;
- Capacitatea de a se adapta particularităților de comunicare ale interlocutorului;
- Abilitatea de a sesiza cauzele producerii abuzului și de a stabili în cadrul acestora ierarhii pertinente;
- Asigurarea și păstrarea confidențialității.

EVALUEAZĂ COPILUL DIN PUNCT DE VEDERE PSIHOSOCIAL ȘI FIZIC

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social pentru a evalua copilul abuzat / neglijat / maltratat.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Construiește sociograma grupului de referință

2. Cumulează informațiile proprii cu rapoartele de evaluare ale specialiștilor

3. Analizează informațiile

4. Structurează informațiile

5. Conturează profilul psiho-social și fizic al copilului

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Sociograma se construiește observând cu atenție comportamentul copilului în cadrul grupului de apartenență;

1.2. Pentru construirea sociogramei copilul este observat periodic urmărind compararea datelor primite cu cele proprii;

1.3. Observarea este atât participativă cât și indirectă.

2.1. Toate informațiile sunt cumulate operativ în vederea dinamizării întregului proces;

2.2. Informațiile sunt ierarhizate în funcție de importanța lor în cadrul întregului proces;

2.3. Cumulează permanent diferite date în scopul obținerii unui tablou cât mai complet al cazului investigat;

3.1. Informațiile sunt analizate cu obiectivitate în colaborare cu specialiștii;

3.2. Analizează detaliat întregul volum de informații considerat necesar pentru rezolvarea situației;

3.3. Informațiile sunt analizate corect pentru a stabili veridicitate lor.

4.1. Informațiile sunt structurate profesionist stabilindu-se o ierarhizare a importanței acestora în soluționarea cazului;

4.2. Structurează cu promptitudine informațiile cumulate;

4.3. Informațiile sunt structurate cu atenție în vederea elaborării unor concluzii corecte.

5.1. Profilul copilului este conturat complet, ținând seama de informațiile reale adunate;

5.2. Conturează cu profesionalism profilul copilului pentru elaborarea unei evaluări realiste;

5.3. Profilul psiho-social și fizic este realizat pe baza rapoartelor specialiștilor și a observațiilor directe.

GAMA DE VARIABLE

Observarea:

- directă (participativă);
- indirectă.

Grupul de apartenență:

- familie;
- școală;
- instituție de protecție a copilului;
- grupul de prieteni.

Specialiștii:

- medic (pediatru, neuropsihiatru);
- psiholog / consilier;
- educator / pedagog;
- profesori;
- polițist;
- asistent social.

Informații:

- referitoare la dezvoltarea fizică, psihică a copilului;
- referitoare la mediul socio-cultural al copilului;
- istoricul copilului și al familiei

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- psihologia copilului;
- sociologia grupurilor;

Abilități:

- de observare, de analiză și sinteză a datelor observate;
- de comunicare verbală și non-verbală;
- de integrare în grupul observat;
- de empatie.

La evaluare se vor urmări:

- Capacitatea de a se integra în mediul în care urmează să se realizeze observațiile asupra copilului;
- Abilități de sintetizare a informațiilor obținute din rapoartele specialiștilor și în urma observațiilor directe;
- Capacitatea de a construi sociograma grupului de referință al copilului și de a deduce din acesta cauze ale producerii abuzului / neglijării / maltratării

CONSILIEREA POTENTIALILOR PARINTI DIN PUNCT DE VEDERE LEGISLATIV

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a prezenta familiei legislația privind protecția copilului în dificultate și etapele ce trebuie parcurse până la definirea procesului de adopție.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Informează familia privind cadrul legal

2. Informează familia cu privire la procedeele administrative

3. Întocmește raportul de consiliere

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Informarea familiei este realizată folosind un limbaj clar, adaptat nivelului de pregătire și înțelegere al familiei.

1.2. Conformitățile și / sau eventualele neconformități ale caracteristicilor familiei cu specificațiile legislației sunt analizate și prezentate corect în vederea evitării eșecului cazului de adopție.

2.1. Informarea familiei este realizată detaliat.

2.2. Informațiile sunt oferite pe baza datelor cuprinse în legislația privind protecția copilului și a familiei.

2.3. În informarea familiei este utilizată o exprimare clară, ușor accesibilă capacității de înțelegere a acesteia.

2.4. Informarea familiei este realizată permanent pe parcursul derulării procesului de adopție.

3.1. Raportul de consiliere este întocmit pe baza datelor reale înregistrate în urma discuțiilor.

3.2. Raportul de consiliere este întocmit într-o formă clară, utilizând un limbaj de specialitate.

3.3. Raportul de consiliere este întocmit cu promptitudine imediat după încheierea întâlnirii.

GAMA DE VARIABLE

Sunt oferite informații cu privire la:

- legislația privind protecția copilului aflat în dificultate;
- contextul adopției și intervenției asistenței sociale;
- persoanele care pot adopta;
- adopțiile interzise;
- consimțămintele necesare pentru încuviințarea adopției;
- etapele procesului de adopție (întâlniri, obținerea avizului favorabil adopției, perioada celor trei luni de probă și ulterior a celor doi ani de urmărire);
- prezentarea organelor competente ce vor colabora la soluționarea cazului;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- efectele adopției - obligațiile părinților adoptivi;
- desfacerea adopției și sancțiuni aplicate părinților în diferite situații.

Informarea:

- orală;
- prin prezentarea ghidurilor cu privire la legislația procesului de adopție.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice;
- psihologice.

Capacități:

- de comunicare verbală și nonverbală;
- de analiză și sinteză;
- de a surprinde esențialul;
- de convingere.

La evaluare se vor urmări:

- Gradul de cunoaștere a legislației în vigoare în domeniul adopției;
- Capacitatea de a transmite potențialilor părinți informațiile legislative într-un limbaj adecvat nivelului lor de înțelegere;
- Posibilitatea aplicării modelului clasic, legal de adopție la particularitățile cazului pe care îl are de rezolvat;
- Capacitatea de a sintetiza discuțiile avute cu părinții.

SESIZEAZĂ AUTORITĂȚILE COMPETENTE

Descriere

Unitatea prezintă competențele necesare asistentului social pentru a adresa sesizări corecte autorităților competente în soluționarea cazului.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Identifică autoritățile competente în soluționarea cazului

2. Întocmește sesizările către autoritățile competente

3. Transmite sesizările autorităților competente

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Autoritățile sunt identificate cu promptitudine în vederea stopării situației de criză;

1.2. Autoritățile competente sunt identificate pe baza listelor instituțiilor cu responsabile existente la sediul serviciului de asistență socială;

1.3. Autoritățile competente sunt identificate în funcție de tipologia cazului.

2.1. Sesizările sunt întocmite cu promptitudine imediat după primele constatări făcute cu privire la caz;

2.2. Întocmește corect sesizările către autoritățile competente;

2.3. Sesizările sunt întocmite pe baza datelor reale, constatate și verificabile;

3.1. Sesizările sunt transmise imediat după analiza primară a situației constatate;

3.2. Transmite operativ sesizările autorităților competente;

3.3. Sesizările transmise sunt urmărite periodic în vederea urgentării rezolvării lor.

GAMA DE VARIABLE

Tipologia cazului:

- neglijare;
- abuz (fizic, psihic, sexual, emoțional).

Autoritățile competente:

- Poliție;
- Dispensarul de cartier, Spitale de pediatrie;
- Institutul medico-legal;
- Procuratură / Judecătoria;
- Comisia pentru Protecția Copilului;
- Școală / Inspectoratul Școlar;
- ONG-uri.

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice / administrative;

Abilități:

- de comunicare verbală și în scris;
- de utilizare a stilului profesionist de comunicare scrisă;

La evaluare se vor urmări:

- Abilitatea asistentului social de a sesiza strict acele autorități competente care pot interveni în soluționarea cazului;
- Redactarea sesizărilor într-o formă clară, concisă, obiectivă;
- Abilități de comunicare cu autoritățile competente, într-un limbaj de specialitate;
- Capacitatea de a se informa și orienta în identificarea autorităților competente;
- Capacități de comunicare verbală și non-verbală;
- Capacitatea de redactare a sesizărilor specifice către fiecare din autoritățile competente;

ASISTĂ COPILUL ȘI FAMILIA ÎN PROCESELE DE TERAPIE ȘI CONSILIERE

Descriere

Unitatea se referă la capacitățile necesare asistentului social de a asista copilul abuzat / neglijat și familia acestuia pe parcursul procesului de terapie și consiliere

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Selectează instituțiile specializate

2. Stabilește programul întâlnirilor

3. Încurajează participarea la programele de terapie și consiliere

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Instituțiile specializate sunt selectate în funcție de specific;

1.2. Instituțiile sunt selectate cu obiectivitate în funcție de particularitățile cazului;

1.3. Instituțiile specializate sunt selectate în urma acordului șefului ierarhic superior.

2.1. Programul este stabilit în funcție de opiniile exprimate de specialiști și de gravitatea situației existente;

2.2. Programul întâlnirilor este stabilit imediat după realizarea profilului psiho-social și fizic al copilului;

2.3. Programul întâlnirilor este revizuit în funcție de progresele pe care le realizează copilul;

3.1. Încurajează permanent participarea copilului la programele de terapie și consiliere;

3.2. Încurajează participarea clienților prin prezentarea argumentelor aduse cu privire la efectele benefice ale terapiei;

3.3. Încurajează participarea atât a copilului cât și a unor persoane de referință din anturajul copilului.

GAMA DE VARIABLE

Procesele de terapie și consiliere:

- consilierea psihologică;
- consilierea juridică;
- terapie ludică;
- terapie ocupațională;
- terapie de grup și individuală;
- terapie și recuperare medicală;
- reintegrarea în grupurile de apartenență;
- muzică;
- art terapie;
- terapia părinților.

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

Instituțiile specializate:

- Spital de pediatrie, Clinică de neuropsihiatrie infantilă, Dispensare;
- Centre de consiliere și terapie guvernamentale și non-guvernamentale;

Particularitățile cazului:

- neglijare;
- abuz fizic, sexual, psihic, emoțional.

Persoane de referință:

- părinții;
- frați / surori / alte rude apropiate;
- educatori / personal de specialitate;
- diriginte / profesori;
- colegi de școală / prieteni;
- vecini, persoane importante din comunitate.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- de psihologia copilului;
- noțiuni elementare de terapie, consiliere și recuperare.

Abilități:

- de comunicare verbală și non-verbală;
- de motivare a copilului și a familiei.

La evaluare se vor urmări:

- Capacitatea de a susține și mobiliza copilul și familia pe tot parcursul procesului de terapie;
- Abilitatea de a alege cele mai eficiente măsuri de terapie;
- Abilitatea de a selecta servicii complementare de terapie și consiliere;
- Capacitatea de evaluare periodică a progreselor copilului și a eficienței serviciilor de terapie și consiliere;
- Capacitatea de a observa copilul pe parcursul întâlnirilor;
- Capacitatea de a organiza un program de întâlniri cu specialiștii realist și eficient;

ÎNTOCMEȘTE DOSARUL DE CAZ

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a întocmi dosarul de caz pe care urmează să-l prezinte Comisiei pentru Protecția Copilului.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ CRITERII DE REALIZARE

1. Cumulează toate informațiile

1.1. Informațiile sunt cumulate în funcție de importanța pe care o prezintă pentru soluționarea cazului;

1.2. Cumulează cu profesionalism toate informațiile necesare elaborării unei imagini complete a cazului urmărit;

1.3. Informațiile sunt cumulate periodic, pe parcursul fiecărei etape de lucru în funcție de specificul situației înregistrate.

2. Analizează informațiile

2.1. Informațiile sunt analizate în mod obiectiv pentru conturarea unor soluții adecvate;

2.2. Informațiile sunt analizate în colaborare cu specialiștii din cadrul echipei multidisciplinare și pe baza raporturilor elaborate de aceștia;

2.3. Analizează detaliat informațiile avute, pentru a surprinde toate aspectele specifice cazului.

3. Structurează informațiile

3.1. Informațiile sunt structurate cu atenție urmărindu-se evidențierea particularităților cazului;

3.2. Informațiile sunt structurate clar pentru o acomodare rapidă a membrilor Comisiei cu cazul audiat;

3.3. Informațiile sunt structurate în funcție de specificul lor.

4. Elaborează dosarul de caz

4.1. Dosarul de caz este realizat în timp util urmărindu-se respectarea termenelor finale propuse pentru soluționarea cazului;

4.2. Dosarul de caz este elaborat folosindu-se un limbaj de specialitate, la obiect;

4.3. Pentru o prezentare corectă a cazului este elaborat pe baza datelor reale și verificabile, analizate și structurate.

GAMA DE VARIABLE

Informațiile pot fi:

- obținute în urma interviurilor cu: copilul, familia, persoană de referință, profesori, colegi, vecini, abuzatori, specialiști;
- referitoare la: contextul producerii abuzului, istoricul copilului, starea de sănătate fizică și psihică după momentul producerii abuzului, opțiuni terapeutice și de consiliere, persoana abuzatorului.

Cazul:

- abuz (fizic, sexual, psihic, emoțional);
- neglijare.

Etape de lucru:

- preluarea cazului;
- investigarea primară a cazului;
- contactul cu copilul / familia / persoana de referință / persoana care a săvârșit abuzul.
- realizarea profilului psiho-social și fizic al copilului și a fișei de caz;
- sesizări către autoritățile competente;
- contactarea specialiștilor și preluarea rapoartelor acestora;

Specialiștii echipei multidisciplinare:

- psiholog;
- sociolog;
- neuropsihiatru;
- educator;
- asistent social;
- pedagog;
- consilier psiho-pedagogic;
- medic pediatru;
- polițist.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice (de întocmire a dosarului pentru Comisia pentru Protecția Copilului);

Abilități:

- de analiză și sinteză;
- de structurare a informațiilor;

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de a structura informațiile obținute din surse multiple;
- capacitatea de a surprinde aspectele specifice, esențiale ale cazului;
- capacitatea de a realiza un dosar complet, care să surprindă parcurgerea tuturor etapelor de lucru;
- capacitatea de a lucra cu specialiștii echipei multidisciplinare;
- capacitatea de a prezenta cu suficiente amănunte cazul, respectând rigurile limbajului de specialitate și interesul superior al copilului.

URMĂREȘTE REINTEGRAREA PSIHO-SOCIALĂ A COPILULUI

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a asigura asistență copilului abuzat și familiei acestuia pe toată perioada instrumentării cazului și în timpul terapiei.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Identifică modalități de reintegrare

2. Participă la ședințe de terapie

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Modalitățile de reintegrare sunt identificate în funcție de tipologia cazului;

1.2. Identifică cu promptitudine modalitățile de reintegrare, pentru o soluționare în cât mai scurt timp a cazului;

1.3. Modalitățile de reintegrare sunt identificate corect, după o analiză detaliată a cazului.

2.1. Participă permanent la ședințe de terapie fiind garantul unui climat sigur pentru clienții săi;

2.2. Participă efectiv la ședințele de terapie, intervenind în discuții atunci când este cazul;

2.3. Participă la întâlnirile cu terapeuții înregistrând progresele realizate de copil.

GAMA DE VARIABLE

Tipologia cazului :

- abuz (fizic, sexual, psihic, emoțional);
- maltratare;
- neglijare.

Modalități de reintegrare:

- consiliere psihologică a copilului și familiei, terapie psihologică pentru copil și familie;
- restabilirea relațiilor cu grupurile de apartenență și în interiorul acestora;
- terapie adecvată situației și particularităților copilului;
- recuperare medicală și tratament neuropsihiatric;
- asistență juridică;
- modificarea / schimbarea grupurilor de apartenență;
- plasament familial / încredințare / adopție.

Terapie:

- terapie comportamentală;
- terapie ocupațională;
- terapie ludică;
- terapie de grup / individuală;
- art - terapie.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- metode și tehnici de asistență socială a familiei și copilului;
- psihoterapie;
- pedagogie;
- consiliere;
- tehnici și metode de comunicare interpersonală;

Abilități:

- de stabilire a unor relații bazate pe încredere reciprocă;
- empatia;
- de observare și înregistrare a progreselor copilului;
- de comunicare într-un limbaj adecvat capacității de înțelegere a interlocutorului fără să neglijeze importanța comunicării cu terapeuții într-un limbaj de specialitate;
- de evaluare obiectivă a performanțelor copilului.

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de a identifica cele mai adecvate modalități de reintegrare, în raport cu natura cazului; semnalarea situațiilor în care dată fiind gravitatea abuzului trebuie instituit plasamentul familial / încredințarea / adopția;
- capacitatea de a urmări permanent progresele copilului și de a identifica modalități noi de terapie, în funcție de evoluția copilului;
- perseverența în asistarea copilului și a familiei până în momentul în care feedback-ul înregistrat semnalează normalizarea situației;
- profesionalismul manifestat în relațiile cu specialiștii ce asigură terapia / consilierea copilului.

ASIGURAREA LEGATURII INTRE AUTORITATEA TUTELARA SI FAMILIA POTENTIALA

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social pentru a asigura legătura între autoritatea tutelară și (potențiala) familie adoptivă.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Organizarea întâlnirilor cu autoritatea tutelară

2. Informarea familiei cu privire la posibilitățile de adopție

3. Oferirea de informații privind potențialii părinți către autoritatea tutelară

CRITERII DE REALIZARE

1.1. Întâlnirea este organizată de comun acord cu ambele părți.

1.2. Întâlnirea primară este organizată / stabilită în perioada anterioară lunilor de probă.

1.3. Sunt organizate întâlniri ori de câte ori situațiile create o impun sau una dintre părți dorește acest lucru.

2.1. Informațiile oferite familiei sunt detaliate și la obiect.

2.2. Informarea familiei este realizată în perioada de evaluare a acesteia.

2.3. Familia este informată pe baza datelor cuprinse în legislația în vigoare.

2.4. Informarea familiei este adaptată la caracteristicile cazului.

3.1. Informarea succintă a autorității tutelare este realizată înaintea întâlnirii primare.

3.2. Informațiile privind potențialii părinți sunt oferite și pe parcursul altor întâlniri.

3.3. Informațiile oferite sunt reale și verificabile.

3.4. Informațiile prezentate autorității tutelare sunt clare și complete.

GAMA DE VARIABLE

Informațiile oferite potențialilor părinți se referă la:

- caracteristicile copiilor ce pot fi adoptați;
- condițiile minime pe care trebuie să le îndeplinească familia pentru a avea capacitate de adopție (venituri materiale, stare medicală, garanții morale);
- lista copiilor adoptați.

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

Informațiile furnizate autorității tutelare se referă la:

- stabilirea întâlnirii dintre părinții potențiali și autoritatea tutelară la sediul autorității tutelare sau la sediul organizației (fundației) care se ocupă de monitorizarea cazului.

Informarea familiei (autorității tutelare) se poate face la domiciliul acesteia sau la sediul organizației de care aparține asistentul social.

Caracteristicile cazului:

- particularități ale familiei potențiale adoptatoare;
- procedurile de operare ale cazului de adopție.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice privind protecția copilului și a familiei;

Aptitudini, deprinderi:

- capacitate de analiză și sinteză a datelor;
- capacitatea de a surprinde esențialul și de a-l reda într-un mod clar și succint;
- capacitatea de comunicare verbală și non-verbală.

La evaluare se vor urmări:

- Eficiența în stabilirea întâlnirilor;
- Capacitatea de a observa oportunitatea unui număr mai mare de întâlniri;
- Abilitatea de a adapta informațiile transmise la nivelul de înțelegere al familiei;
- Capacitatea de a sesiza toate detaliile cazului și de a le reda într-un mod cât mai clar și cuprinzător;
- Abilitatea de a descoperi și utiliza surse de informare suplimentară pentru date referitoare la originea copilului, părinții naturali, ș.a.

CONSILIEREA FAMILIILOR ÎN SITUAȚIE DE RISC DE A-ȘI ABANDONA COPILUL

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social pentru a consilia familia cu privire la problemele de ordin psihologic, social și juridic pe care le poate ridica abandonul copilului atât pentru copil, cât și pentru familie, precum și cu privire la conflictele sau situațiile dificile din sânul familiei, care ar putea duce la situația de abandon.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ

1. Analizează cauzele care au dus la situații de risc

2. Responsabilizează familia pentru ocrotirea copilului

3. Alege soluția adecvată pentru depășirea situației de risc.

CRITERII DE REALIZARE

1.1.În urma întâlnirilor este elaborată o analiză aprofundată a cauzelor ce au dus la apariția crizei.

1.2.Analiza motivelor determinante în apariția situațiilor de risc este realizată cu atenție pe baza informațiilor culese și primite de asistentul social.

1.3. Cauzele sunt analizate cu obiectivitate pentru a permite o interpretare corectă a situației existente.

1.4. Cauzele sunt analizate eficient pentru stabilirea unor ipoteze juste necesare rezolvării cazului.

2.1.Familiei îi sunt prezentate corect efectele înregistrate frecvent în cazurile de abandon.

2.2.Sunt evidențiate dimensiunile concrete și reale specifice situațiilor care pot duce la abandon.

2.3.Familiei îi sunt prezentate obiectiv cazuri limită în care se produce abandonul.

2.4. Sunt comparate cazuri limită în care se produce abandonul cu situația dată și se evidențiază posibilitățile de soluționare a cazului.

3.1.Soluția optimă stabilită de comun acord cu familia este elaborată în funcție de concluziile finale și recomandările asistentului social.

3.2.Alegerea soluției este flexibilă, în sensul că ea poate suferi modificări în funcție de situațiile noi ce apar

GAMA DE VARIABLE

Cauze care conduc la situația de risc:

- cauze economice;
- cauze social - politice;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- cauze de sănătate (fizică, mentală);
- situații greu de anticipat (decesul ambilor părinți, accidente, etc.)

Efectele posibile ale abandonului:

- de ordin psihologic: tulburări de personalitate, devianță comportamentală, carențe afective, retard mintal;
- de ordin social: delincvență juvenilă, abandon școlar;
- de ordin fizic: tulburări de creștere, îmbolnăviri.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice, privind procedurile de abandon, diverse probleme de ordin juridic cu care familia se confruntă;
- de psihologia copilului, psiho-sociale;

Aptitudini, deprinderi:

- persuasivitate;
- capacitatea de a surprinde esențialul;
- capacitate de comunicare verbală și non-verbală.

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de adaptare a limbajului la nivelul de înțelegere al familiei;
- capacitatea de a sesiza dimensiunile reale ale situațiilor de risc;
- abilitatea de a descoperi și utiliza surse de informare suplimentare pentru date referitoare la serviciile sociale precum și pentru date referitoare la familia în situație de risc.

EVALUAREA FAMILIEI POTENȚIALE DE PLASAMENT SAU ADOPTIE

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a evalua capacitatea familiilor solicitante de a deveni părinți profesioniști sau adoptivi, pe baza observării unui număr de atribute dezirabile care vor duce la succesul plasamentului sau adopției. .

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Solicită informații privind situația materială a acestora	<p>1.1. Informațiile sunt solicitate respectându-se principiul confidențialității.</p> <p>1.2. Informațiile sunt solicitate unor persoane alese cu discernământ pentru a fi credibile.</p> <p>1.3. Informațiile sunt solicitate cu diplomatie, verificându-se prin discuții ulterioare validitatea acestora.</p>
2. Analizează informațiile privind capacitatea solicitanților de a deveni părinți profesioniști sau adoptivi	<p>3.1. Informațiile sunt analizate cu promptitudine, imediat după obținerea datelor necesare.</p> <p>3.2. Informațiile sunt analizate pe baza opiniilor exprimate de membrii echipei multi-disciplinare.</p> <p>3.3. Informațiile sunt analizate într-un mod obiectiv, în vederea obținerii unei evaluări corecte și imparțiale.</p> <p>3.4. Informațiile sunt analizate prin compararea datelor culese cu propriile observații înregistrate.</p>
3. Stabilește eligibilitatea părinților profesioniști sau adoptivi	<p>4.1. Eligibilitatea părinților profesioniști sau adoptivi este stabilită pe baza structurării și analizării întregului volum de date.</p> <p>4.2. Eligibilitatea este stabilită în funcție de încadrarea veniturilor materiale ale familiei în limitele valorice stabilite de Comisie.</p> <p>4.3. Eligibilitatea este stabilită de comun acord cu membrii echipei multi-disciplinare.</p>

GAMA DE VARIABLE

Informațiile culese se referă la:

- situația materială a solicitanților;
- profilul individual al solicitanților;
- dacă activitățile sunt realizate împreună sau separat de către potențialii părinți;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- statutul părinților potențiali în cadrul diverselor grupuri: de muncă, familia lărgită, vecinătatea, etc.
- atitudine față de diverse aspecte ale vieții cotidiene: bani, hrană, sănătate, înzestrare cu bunuri a familiei, etc.
- nivel educațional;
- cum sunt sărbătorite evenimentele speciale;
- regulile ce acționează în cadrul familiei;
- rolurile speciale ale membrilor familiei potențiale;

Membrii echipei multidisciplinare:

- jurist;
- medic;
- psiholog;
- asistent social.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- de psihologia cuplului, familiei;
- juridice.

Capacități, aptitudini:

- lucrul în echipă;
- abilitate în descoperirea surselor de informații relevante;
- adaptarea la situații neconvenționale;
- comunicarea verbală și non-verbală;

La evaluare se vor urmări:

- capacitatea de analiză și sinteză;
- capacitatea de a reda un portret cât mai apropiat de realitate al familiei de plasament sau adoptive;
- capacitatea de decizie în stabilirea eligibilității familiilor.

CONSILIEREA FAMILIEI PE PERIOADA POSTADOPTIE

Descriere

Unitatea se referă la competențele necesare asistentului social de a studia pe parcursul acestei perioade gradul de adaptare a copilului în noul mediu familial și social, intervenind în vederea rezolvării eficiente a problemelor ce pot apare.

ELEMENTE DE COMPETENȚĂ	CRITERII DE REALIZARE
1. Evaluează integrarea socio-familială a copilului	<p>1.1. Frecvența vizitelor la domiciliul copilului și perioada de monitorizare permit obținerea unor informații relevante privind integrarea copilului.</p> <p>1.2. Gradul de socializare a copilului este apreciat și pe baza informațiilor furnizate de ceilalți factori de socializare (școala, grupul de prieteni, biserica, etc.).</p> <p>1.3. Apelarea unor surse alternative de informare se face în scopul validării datelor, corespunzător tipului de informație.</p> <p>1.4. Evoluția integrării sociale a copilului este evaluată pe baza analizării și coroborării tuturor datelor relevante.</p>
2. Consiliază familia în scopul funcționării independente	<p>2.1. Soluțiile și sfaturile oferite familiei sunt adecvate problemelor apărute în procesul de adaptare a copilului la noul mediu socio-familial.</p> <p>2.2. Intervențiile sunt argumentate și explicate într-un limbaj accesibil părinților adoptivi.</p> <p>2.3. Intervențiile directe în relația cu copilul sunt adaptate nivelului de înțelegere al acestuia.</p> <p>2.4. Sfaturile oferite urmăresc creșterea gradului de integrare socio-familială a copilului.</p> <p>2.5. Frecvența și tipul intervențiilor sunt diminuate gradual până la constatarea creării unor relații familiale normale.</p>

GAMA DE VARIABLE

Perioada și frecvența vizitelor:

- frecvență ridicată - în primele 1-3 luni imediat după adopție;
- frecvență mai scăzută - o dată la 2-3 luni timp de 2 ani după adopție.

Instituții extra-familiale / alte surse:

- școală, grădiniță, după caz;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- dispensar.

Informații, date relevante:

- comportamentul copilului în relația cu părinții;
- comportamentul copilului în relația cu ceilalți copii;
- comportamentul copilului într-un mediu organizat;
- starea de sănătate;
- preocupări, preferințe;
- evoluție psihică a copilului.

Tipuri de probleme care pot să apară:

- reacții de respingere la noul mediu familial;
- comportament inadecvat în relația cu alți copii;
- indisciplină la grădiniță sau școală;
- stare depresivă sau stare de șoc la aflarea faptului că este copil înfiat;
- retardare psihică, inhibiții.

Caracteristicile copilului:

- vârsta;
- nivelul de inteligență;
- temperamentul;
- grad de educație;
- handicap psihic;
- handicap fizic;
- grad de maturitate.

Sfaturi, soluții, intervenții:

- pentru rezolvarea / prevenirea unor probleme în adopție;
- referitoare la momentul oportun când I se poate spune copilului că este înfiat;
- rezolvarea / prevenirea conflictelor;
- modalități de comunicare cu copilul.

GHID PENTRU EVALUARE

Cunoștințe:

- juridice privind protecția copilului;
- de psihologia copilului;

Aptitudini, deprinderi:

- tehnici de comunicare;
- tehnici de soluționare a conflictelor copii-maturi;
- capacitate de analiză și sinteză;
- discernământ;
- empatie;
- comunicare verbală și nonverbală;

La evaluare se va urmări:

- responsabilitatea efectuării vizitelor;
- capacitatea de a obține informații relevante și verificabile din surse credibile;
- capacitatea de evaluare corectă a integrării socio-familiale a copilului, pe baza analizei și coroborării tuturor datelor relevante;
- capacitatea de a oferi soluții / sfaturi și / sau de a interveni în mod adecvat problemelor apărute;

Asistent social nivel mediu - 15 unitati

- capacitatea de adecvare a intervențiilor la nivelul de înțelegere al părinților / copilului;
- capacitatea de a comunica într-un limbaj accesibil interlocutorului;
- aprecierea corectă a gradului de implicare în relația familie-copil în funcție de evoluția integrării / adaptării acestuia.